

Ўзбекистон
Республикаси
ижтимоий-
иқтисодий
газетаси

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Qishloq HAYOTI

№ 153 (6.366). Сотувда эркин нархда

БУГУНГИ СОНДА:

АСОСИЙ МЕЗОН

Юртбошимизнинг "Хар бир бола - бу менинг фарзандим, мен уларни бир-бирларга бериб қўймайман", деган оталарча ғамхўрлик ва меҳрибонлик ғояси билан сугорилган сўзлари хар биримиздан ёш авлод жисмонан ва ақлан соғлом, баркамол ўсиб улғайиши учун жонбозлик қўрсатишни, бу борада кўрсатилган мукаммал ижросини таъминлашни талаб этади.

(1-2-саҳифаларда)

Халқимизда шундай бир эгу сўз бор. Оққан дарё оқавиради. Амударё ҳам тарихий ўзганларни тўлдириб оқавиради. Саҳроларга мангу ҳаёт бахш этаверади.

ОҚҚАН ДАРЁ - ОҚАДИ!

Амударё ўзганларни ҳаёт мавжлари сира тарқ этмасин. Ҳақиқат асосий тўлғониб, бўлиб оқсин!

(1-3-саҳифаларда)

ИБРАТЛИ УМР

-Актёр ҳамиша сирли бўлмоғи лозим! У саҳнага чиққанида, ҳақиқий Эдип бўлсин, у саҳнага чиққанида ҳақиқий Отелло бўлсин, аммо, энг аввало, инсон қадри-қиммати тушунадиган, замон билан ҳамқадам юрۇчи, ўз санъатини илоҳий неъмат билиб, арзон баҳога олишмайдиган одам бўлиши керак. У шундай шахс бўлсинки, бошқалар ундан ибрат олсин!

(1-4-саҳифада)

«ПРЕЗИДЕНТ АРЧАСИ» - КИЧКИНТОЙЛАР ҚУВОНЧИ

Юртимизда Янги йил арафасида «Президент арчаси»ни ўтказиш яхши анъанага айланган. Болақонлар ҳар доимгидек бу йил ҳам ана шу қувончли байрамни интиқлик билан кутмоқда.

Маъмур тадбир, асосан, меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари ва кам таъминланган оилаларнинг фарзандларига Юртбошимиз томонидан кўрсатилаётган ғамхўрлик, меҳр-саховатнинг яна бир ифодасидир.

Мамлакатимизда анъанавий тарзда ўтказиб келинаётган ҳар бир тадбирнинг мазмун-моҳияти инсон манфаатларига қаратилган, дейди «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси, «Президент арчаси»ни ўтказиш ишчи гуруҳи раҳбари Ш.Жалилов. - Бу борада «Президент арчаси»нинг ёш авлод учун улкан аҳамиятини алоҳида таъкидламоқ лозим. Юртбошимиз ташаббуси билан ўтказиб келинаётган бу байрам шодонасининг алоҳида файзи ва шукҳи бор. Бу Президентимизнинг ёш авлодга бўлган меҳр-оқибатининг, мурувватга муҳтож болаларга кўрсатилаётган саховатининг ёркин ифодасидир.

«Президент арчаси» бу йил ўзининг марта ўтказилмоқда. Унинг ёши ҳам юртимиз мустақиллиги билан деярли тенг. Бунда жуда катта маъно бор. Албатта, фақат истиқлолгина бизга ана шундай имкониятни яратди. Аввало, ушбу тадбирда қатнашган меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари ва тарбиячиларининг сўзларига бир қўлқў тутиб қўлинг. Улар шу тадбир орқали озода юртимизда эмин-эркин, қудратли таянч - мамлакатимиз Президентини ардоғида, ҳимоясида яшаётганларидан қувониб, фахрланиб гапиряшди.

Бу сафарги байрам Ватанимиз мустақиллиги 10 йиллиги тантаналарининг давоми сифатида бўлиб ўтади. Болаларга тайёрланаётган совға-салом, ранг-баранг ширинликлару чиройли ўйинчоқларнинг, томошанинг ҳар йилгидан ҳам кўра яхшироқ бўлиши табиий.

Тадбир 29 декабрь куни Ўзбек Миллий академик драма театрида бошланиб, республикамизнинг бошқа шаҳарларида давом этади. Айни кунларда жойларда ўтажак тадбирга пухта тайёргарлик кўриломоқда.

Бир сўз билан айтганда, Янги йил байрами кунлари мамлакатимизнинг энг муқашам қошалари болақонлар ихтиёрида бўлади. Ишончим комилки, фарзандларимизнинг бундай эътибор ва ғамхўрликлардан қувончга тўлган жажжи қалблари Юртбошимизга, халқимизга нисбатан меҳр-муҳаббат ва фахр туйғулари билан ҳам лиммо-лим бўлади.

(ЎЗА)

ДАЛАЛАРДА РИЗҚ ЯРАЛМОҚДА



Чортоқ туманидаги «Айқирон» ширкат хўжалиги меҳнат аҳли 515 гектар майдонда униб чиққан ғалла майсаларини парвариллаш ишларини қизғин олиб боришмоқда.

СУРАТДА: пудратчилар Мирзахмад Қорабоев ҳамда Тўхтасин Қамбаровлар ғаллазорда.

П.АКБАРОВ олган сурат

КЕКСАЙГАНДА КЕЛГАН ДАВЛАТ

Ўхид Беруний туманидаги 72 ёшли фермер Рейимбой ота Йўлдошев билан бир чимдим гурунг

-Ерга меҳримиз юракдан тушган, - дея гуруннинг бошларида чехрасида илиқлик барқ уриб турган, ҳамсуҳбатига тийрак нигоҳ билан буювчи отахон дўпписини қўлига олиб кенг пешонаси ва қирвос босган бошини катта қафти билан силаркан. - 1991 йили кичик қишлоқ хўжалик қорхонаси ташкил қилиб, ўн нафар оила аъзоларин билан 90 гектарни ажратиб олиб, деҳқончилик қилишга киришдик.

Яқин ниятимизга яраша бўлди. Яхши даромад кўтардик. Унинг бир қисмига 3 та «Олтой», 2 та «МТЗ», 4 та электр насослари, битта ғалла ўрувчи қомбани харид қилдик.

Кейинги йиллар тоғ этакларидан ер ўзлаштириб, экин майдонларини 150 гектарга етказдик. Ишловчилар сони икки баравар кўпайди. «Қозоқ» каналининг қуйи қисмидан 8 километрини тозалаш, кенгайтирдик. Ариқ бўйларига 60 минг түп терак, минг түп жийда эгдик. Хуллас, ниятимизни амалга ошириш учун тиним билмасдан қаттиқ меҳнат қилидик.

-Рейимбой ака, узоқ вақтдан буюн давом этаётган экологик муаммолар устига устак, Амударёнинг қуйи қисмида сув тақчиллиги юз бериб, қишлоқ хўжалигига жиддий зарар етказди. Айниқса, 2001 йил сув етишмаслиги зулусиз давом этгани барчага аён. Шундай мураккаб шaroитда деҳқончилик ишларини қай тарзда ташкил қилдик?

-Шундай бир шaroитда олдинги йили кузда экилган 25 гектар бўғдойзорлардан 30 центнердан ҳосил олдик. Ярми шартнома асосида давлатга топширилди, ярмини аъзоларимизга тақсимладик. Ҳисоб рақамига 3 миллион сўм келиб тушди.

Юз гектарга «Оқдарё-5» навли чигит эгдик. Йиллик

шартномавий режа 21 сентябрда Қорақалпоғистонда биринчи бўлиб бажарилди.

Бундай натижаларга эришишнинг омили нимада? Ерларимиз «Шимомб» ва «Қозоқ» каналларининг энг қуйи қисмида жойлашган. Худудимиздан Беруний коллектори ўтади. Хар иккала каналнинг қуйи қисмини 4-5 метр чуқурликда қаздик, эзини эса 2-2,5 метрга кенгайтирдик. Натижада ўзига хос «сув омбори» вуҷудга келди. Бошқа жойларда сув бўлмаган пайларда ҳам каналнинг чуқур қилиб қазилган қуйи қисмида тўпланган об-ҳаёт насослар ёрдамида далаларга оқизилди. Сув кўп муддат келмасдан қолган пайларда эса ноилж, коллектор сувини ўша «сув омбори»да тўпланган сувлар билан аралаштириб, экинзорларга узатиб, вақтинча бўлса ҳам нам сақланишини таъминладик.

Рейимбой ота Йўлдошев том маънода пири-бадавлат инсон. У ярим асрдан буюн барча соҳаларда суян-чиқ, елкаш бўлиб келаётган умр йўлдоши Саодат опа билан ўн ўғил-қизларни оқ ювиб, оқ таради. Барчаси ўғил-жойли, ували-жували бўлиб, ўзларидан кўпайишмоқда. Отахоннинг хонадонига 45 нафар не-вара, 3 нафар эварлар келиб қолишса, ҳақиқий байрам, катта тантана бўлиб кетади.

Бу заҳматқаш инсоннинг ўзи таъкидлаганидек, кексайганда мустақиллик шарофати билан ҳақиқий давлат қўли бошига қўнди. Қорақалпоғистон Республикаси Жўрғи Кеңеси депутати сифатида баракали фаолият кўрсатди. Самарли хизматлари учун 1995 йили «Дўстлик» ордени билан мукофотланди. Мустақилликнинг 10 йиллигига эса «Эл-юрт ҳурмати» орденига сазовор бўлди.

Абдурахмон ИСКАНДАРОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ҒУРУР

Маълумки, 90-йилларда хўжалиқлардаги чорва фермалари хусусийлаштирилган бўлган. Албатта, бозор иқтисодиёти шaroитида мулкчиликнинг янги кўриниши давр талаби эди.

Ҳозирги кунда ҳам чорвачилик йўналишида иш олиб бораётган кўпгина фермер хўжаликлари бу соҳада салмоқли ютуқларни қўлга киритишга эришди.

Лексин афсуски, ўша вақтларда барча фермалар ҳам ишончли қўлларга топширилмади. Қўп ҳолларда хўжалиқлардан чорва фермаларини сотиб олган одамлар, бу соҳадан йироқ бошқа соҳа мутахассислари бўлиб, ишни давом эттира олмадилар. Молларнинг қор соғилари кўпайиш ўрнига қамая бошладилар. Махсулдорлик пастлашди. Бозорларда гўшт ва сут маҳсулотларининг нархи кўтарилди. Ишни удралай олмаслик, нўноқлик, манфаатпарастлик натижасида республикамизда чорва бош сони кескин қамайиб кетди.

Тошкент вилояти Паркент туманидаги «Бойқозон» ширкат хўжалигида эса бундай ҳолатга йўл қўйилмади.

Ҳозирги кунда ҳам чорвачилик ниҳоят-да сердаромад соҳа эканлигини айнан шу хўжалик мисолида кўришимиз мумкин.

Хўжалик худуди туманининг энг гўзал хушманзара тоғ етбағирларидаги адирликларда жойлашган. Бу эса бу ерда чорвачилик билан шуғулланиш учун қўлай шaroит ва имконият мавжуд демакдир.

3900 гектардан иборат яйловлари

серути, унмудор ерлар. Аммо ҳар қандай қўлай шaroитда ҳам ишни тўғри ташкил этмасдан бирор-бир натижага эришиш қийин.

Бу ўринда бойқозонликларга сўз йўқ. Чунки бу ерда чўпон тағининг қадрини билган, чорвачиликда суяги қотган уста чорвадорлар кўп-кўп топилади. Ўшаларнинг сазий-ҳаракатлари туфайли хўжаликда чорва молларининг сони йилдан-йилга ортиб бораётди. Даромад ортиб, экиннинг қозони ҳам, чўминчи ҳам мой устида бўлаётди.

Хўжаликда 1100 бош қорамол бор. Шундан 400 боши соғин сигирлар. Мамлакатимизнинг бошқа бирор бир худудида шунча чорваси бор бир хўжаликни учратиш амри маҳол.

Чорвачилик - мураккаб соҳа. Чунки чорва ҳам тирик мавжудот. Иссиқ-совуғи, касал бўлиши бор. Хар бир қорамол

Иссиқ-совуғи, касал бўлиши бор. Хар бир қорамол бўлиши бор. Хар бир қорамол бўлиши бор. Хар бир қорамол бўлиши бор.

Утган йили хўжалик чорвадорлари 46 миллион сўм соғ даромад олган эдилар. Бу йил эса бу кўрсаткич 52 миллион сўмга етиши кўтилаётди.

Сигирнинг сўти тилида деб бежиз айтишмаган. Ем-хашак меъёр даражасида берилса, махсулот ҳам шунга яраша бўлади. Айниқса, ҳозирги қишлоқ кунларида чорва озуқасига алоҳида эътибор берилаётди.

(Давоми 3-бетда)

ЧАРОҒОН МАНЗИЛ

ИСЛОҲОТ

алоҳида эътибор, парваришга муҳтож. Бунини чорвадорлар яхши биладилар ва билганликлари учун ҳам чорвачиликни йилдан-йилга сердаромад соҳага айлантиришмоқдалар.

Утган йили хўжалик чорвадорлари 46 миллион сўм соғ даромад олган эдилар. Бу йил эса бу кўрсаткич 52 миллион сўмга етиши кўтилаётди.

Сигирнинг сўти тилида деб бежиз айтишмаган. Ем-хашак меъёр даражасида берилса, махсулот ҳам шунга яраша бўлади. Айниқса, ҳозирги қишлоқ кунларида чорва озуқасига алоҳида эътибор берилаётди.

(Давоми 3-бетда)

СИЗ БУНГА НИМА ДЕЙСИЗ?

ОЙЛИК ЧИПТА НИМАГА КЕРАК?

Бу саволга жавоб аниқ: ҳайдовчига ҳам, йўловчига ҳам қўлай бўлиши учун. Бунда ҳайдовчи ёки чиптачи йўловчидан пул олиб унга чипта ва қайтим қайтариб ортқича вақт кетказиб юрмайди.

Йўловчи учун ҳам худди шундай: ойлик чиптасини кўрсатади-ю, тушиб кетаверади. Шу боис ҳам «Тошша-ҳарийўловчиган» давлат уюшмаси ишлаб чиқараётган турли хил ойлик чипталарни харид қилувчилар сони кўпайиб бормоқда. Аммо...

Олой бозори ёнидаги бекатда бир гуруҳ талабалар билан автобус кутиб турардик. Шу пайт Самарқанддаги «СамКочавто» қўшма қорхонасида ишлаб чиқарилган «Отауол» русумли автобусларидан бири келиб тўхтади. Олдидаги ёзувдан Чорсу тарафга борадигани экан.

Талабалардан бири «Кетдик-кетдик» дея ҳамроҳларини автобустга чиқишга чорлади. Бироқ уларнинг бири шек-рикларини тўхтатди:

-Э-э-э, бунга ойлик чиптангиз ўтмайди, огайни. Яхшиси бошқа автобус қутамиз...

Кейинги пайларда пойтахтимиз кўчаларида тобора кўпайиб бораётган турли рангдаги «Отауол»ларни кўриб кўзимиз қувонаётган эди. Бироқ нима учундир уларнинг деярли саксон фоизига ойлик чипталар ўтмайди. Чипта сотувчиси «Ойлик чипта ҳам, имтиёзли ҳужжатлар ҳам ўтмайди», дея ойлик чипта кўрсатган талабалар, қўлида ҳужжат тутган ногирон ва қариларни автобусдан тушириб ташлаётганига кўп бора гувоҳ бўлмоқдамиз. Эҳтимол, бу усулни автобус ҳайдовчиси ва чипта сотувчиси ўз чўнтақлари тўлиғини кўзлаб ўйлаб топишгандир, десак, ундай эмас: автобус ичларига ойлик чипта ўтмаслиги ҳақида раҳбарият қарорини борлигини огоҳлантириб ёзиб, ёпиштириб қўйишган.

Бунини қандай тушуниш керак? Балки «Тошшаҳарийўловчиган» давлат уюшмаси мутасаддилари учун нақд пул тушуми афзалдир. Аммо ойлик чипта олган йўловчида нима гуноҳ?! Ахир у нақд пулига солиб олган ойлик чиптасидан тўлиқ фойдалана олмас...

Ойлик чипта ўтмайдиган янги, шина ва гўзал автобуслар сонин эса ҳужжимизда кун сайин кўпайиб бораёпти...

Хўш, уларга ўтмасу, у ҳолда ойлик чипта нимага керак?! Обид СУФИХОНОВ

ШАРТНОМА БАЖАРИЛИШИ ШАРТ

Мустақиллик кишиларимизга тўла маънода эркин фаолият кўрсатиш, меҳнат самарасидан манфаатдор бўлиш ҳуқуқини берди. Тараққиётимизнинг устивор йўналишларидан бири бўлган - бозор иқтисодиёти талабларидан асосийси ҳам шу - деҳқоннинг ерга, ишлаб чиқарган махсулотига ҳақиқий хўжайинлик қилишдир.

Бунда товар ишлаб чиқарувчи ва харидор икки томон ўртасидаги шартномаларнинг тўғри тузилиши, ундаги бандларнинг ўз вақтида бажарилиши катта аҳамият касб этади. Хўш, бу борадаги ишлар қандай олиб боришмоқда?

Вилоят шартнома мажбуриятлари бажарилишини назорат қилиш давлат инспекцияси бошлиғи О.Бобоқонова билан уюштирган суҳбатимиз

Олтинчи Бобоқонова, суҳбатни инспекциянинг ҳуқуқ ва вазибаларидан бошласак.

Шартнома мажбуриятлари бажарилишини назорат қилиш давлат инспекцияси Ўзбекистон Республикаси Қонунлари, Республика Олий Мажлиси, Ўзбекистон Президентини, Вазиirlар Маҳкамаси ҳақида вилоят ҳокимининг қарор ва фармонлари, ўз Низоми ва бошқа норматив ҳужжатлар асосида фаолият кўрсатувчи орган бўлиб, контрактион шартномалари тузиш ва қишлоқ хўжалиги махсулотлари етиштирувчиларга хизмат кўрсатиш бўйича шартнома мажбуриятларини бажарилишини назорат қилади. Шунингдек, махсулот сифатини баҳолашда низоли масалаларни ҳал этади.

Қорхоналар, ташкилот ва муассасалар томонидан келишмов-чиликлар, низоли масалалар пайдо бўлган ҳолларда, уларнинг мулкчилик шакллари ва идоравий бўйсунушидан қатъий назар қишлоқ хўжалиги махсулотларини талабларга жавоб бериши, техник шартлари ва сифатига, жўнатишган махсулотга ўз вақтида ҳақ тўлаишига, шунингдек, шартнома мажбуриятларини бажарилишида бошқа норматив ҳужжатлар талабига риоя қилинишини таъминлайди.

(Давоми 3-бетда)

АЗИЗ МУШТАРИЙ!

«Қишлоқ ҳаёти»

Сизга ишда, ўқишда, оила даврасида энг яқин ҳамдам, ҳамфикр ва маслаҳатгўй.

Газетамизга 2002 йил учун обуна бўлишни унутманг!

Бизнинг индекс: 144.

ЁШЛАР ТАРБИЯСИГА МАСЪУЛМИЗ

Асосий Қомусимиз - Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 45- ва 65-моддаларида вояга етмаганлар, оналик ва болалик давлатимиз ҳимоясида эканлиги кафолатланган.

Бу конституциявий талабларни бажара бориб, Президентимиз Ислам Қаримов бошчилигида мамлакатимиз раҳбарияти ёш авлоднинг соғлом ва баркамол ўсиши учун барча шaroитларни яратиб бермоқда ва бу борада тинмай ғамхўрлик қилиб келмоқда. Давлатимиз ихтиёрида бўлган барча моддий ва маънавий имкониятлар «Фарзандларимиз биздан кўра қишлоқ ва ал-бўлишлари» кучлироқ, битта бахтли учун сафарбар қилинган. Жумтаълим-тарбия ҳуқуқини ва ижтимоий муҳофазасига қаратилган барча давлат ва нодавлат ташкилотларининг фаолиятларини тубдан яхшилашга эътибор қўйилди. Буларнинг бажарилиши устидан прокурор назоратини таъминлаш Шахрихон туманлараро прокуратурасининг ҳам шу кунги энг долзарб вазифасига айланди.

Бу борада белгиланган тадбирларни амалга оширишда туманлараро прокуратура бошқа ҳуқуқчи муҳофазаси қилувчи идоралар ҳамда туман вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссияси, қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғинлари, халқ таълими идораларининг ўзаро ҳамкорлик қўламлари аниқ белгилаб олинди.

Вояга етмаганлар билан ишлаш жараёнида, аввало, жойларда ўқимаи ва ишламаи юрган ўқирларни аниқлаш, уларнинг бандлигини таъминлаш, ўқишдан бўйин толаган болаларни ўқишга қайтариш ҳамда касб-ҳунарга ўргатиш вазифаси қатъий қўйилди.

(Давоми 2-бетда)

ТАЛАБЛАРИНГИЗГА БИНОАН

Санъаткор ҳақида фикр юритиш, у ҳақида гапиратишдан аввал унинг ички оламига чуқур кириб бориб, қалбини тушуниш, унда жўш ураётган туйғуларини хис этиш лозим бўлади. Шу мақсадда бугун элимизнинг ардоқли фарзанди, Халқ артисти, бир қатор давлат мукофотларининг

САҲНА ФИДОЙИСИ

совриндори, таниқли кино ва театр актриси Зикир ака Мухаммадзонов билан суҳбатлашдик.

-Зикир ака, аввало, Сизни янги йил айёми ҳамда муборак саксон ёшга тўлишининг билан чин юракдан табриклияман.

-Раҳмат.

-Суҳбатимиз бошида устозларингиз, сизнинг «Зикир ака Мухаммадзонов» бўлиб танилишингизга улкан ҳисса қўшган инсонлар ҳақида ва илк бор ижро этган ролингиз ҳусусида қис-қача тўхталиб ўтасангиз.

(Давоми 4-бетда)

АМУДАРЁ ҲАЗАРГА ҚУЙИЛГАНМИ?

Ривоятларга кўра бир кунни Ҳазрат Умар дунёдаги жамки дарёларни бўйсундирмоқчи бўлибди-ю, улкан даррасини қўлига олиб сафарга чиқибди. Йўлда дуч келган дарёларни бир даррадан уриб, жиловлаб кета-верибди.

Хоразм томонга келаётса, бир дарёйи азим олдида чиқиб қолибди. Дарё шиддат билан тўлғониб, ўзини дам у кирғоққа, дам бу кирғоққа ташлаб, ошиб-тошиб оқиб ётганмиш. Ҳазрат Умар бир дарра урибди, икки дарра урибди, уч дарра урибди, дарёга қор қилмабди. Қирқ дарра урсам, Амударё бўйсунмабди. Дунёдаги ҳамма дарёларни ўзига бўйсундирган Ҳазрат Умар Амударёни жиловлашнинг иложини қилолмай қайтиб кетган эмиш. Шунинг учун Амударё вақти-вақти билан тошиб, ён-атрофдаги қишлоқлару экинзорларни сувга бостириб юбораркан, гоҳо ўзанлар ҳосил қилиб ўз йўлларини ўзгартириб оқар экан.

Урта асрнинг атоқли географи ва тарихчиси Истахрий: «Хоразм Жайҳун (Амударё)нинг бутун фойдасини ола билган мамлакатдир», деганиди. Дарҳақиқат, Амударё бўлмаганда, жаннат монанд Хоразм ҳам, унинг бағридаги улугвор қалъалар, кўркам шаҳарлар, гўзал боғу роғлар ҳам бўлмасди. Амударё наинки Хоразм, бутун Урта Осиё халқларига минг-минг йиллардан бери ризқу рўз ато этиб келаётган ҳаёт манбаидир.

Узоқ асрлар бўйи турли хил номлар билан аталиб келинган. Масалан, кўча битик «Авесто»да дарёнинг энг қадимий номи Аранга ёки Аранг деб тилга олинган бўлса, қадимий грек ва римликлар Окс, Оксус, араблар эса Жайҳун номи билан аташган. Ҳинд диний китобларида эса «Ямуна» номи билан тилга олинади. Хуросонликлар ва Моворууннаҳрда яшовчилар Амударёни Амуд, хоразмликлар - Ҳузу деб атаганлар.

(Давоми 3-бетда)

КЕЛГУСИ СОНДА:

ҚИШ ФАСЛИДА ЁЗ НАФАСИ

ЎЗИМ ҲАР ЖОЙДАМАН, КҮНГИМ САНДАДИР...

ЎЗИМИЗНИНГ РАВШАН АКА

БУНИ ХАЁТ ДЕЙДИЛАР...

САДОҚАТЛИ "ЙЎЛБАРС"

Бу воқеани шу кунларда Бойсун томонларда бўлсангиз, тез-тез эшитасиз. Баъзилар бир қишлоққа десалар, бошқалари "йўқ, нариги қишлоққа бўлган дейишди..."

Сотим бобо чўпон. Қишин-ёзин қўйнинг изидан юради. Остида эшаги. "Йўлбарс" деган ити орқароқда эргашиб келаваради. Жуда ақли. Неча марта бўриларга бас келган. Ит анча қариган. Шундаям қўли, хушёр. Сотим бобо етмиш бешларда. Ўғиллари кўп айтиди:

— Ота чўпонлиқни энди қўйинг. Невараларни эркалаб уйда ўтиринг!

Сотим бобо кўнмади. Чўпонлиқни ташлаган кун илми тугайдигандай... Вожаб, тоғ бағри... Сурув ўтлаб кетаяпти. Ногоҳ ҳолсизланди. Эшакдан тушиб ерга ўтирди. Хозир жони узилди. Ити манглайига келиб қараб турибди. Хеч ким кўринмайди.

— Собир! Собир-ир!! — Ўғлининг исмини айтиб қақирдим, шивирладим, билмайди. Сотим бобо жон берди. Қўйлар ўрлаб кетди. "Йўлбарс" ити кетмади. Марҳумнинг олдига ётаверди. Қишнинг кун. Кимнинг ким билан иши бор? Биров излаб келмади. Олисда бутанинг орасидан кўён қочди. Ит зумда тутиб обқелди. Ўқилаб, тортиб, қўйнинг ярмини бобонинг ёнига қўйди. Ярмини ўзи еди. Икки кун ўтди. Ҳамон ҳеч ким йўқ. Ит вафот этган бобони қўриб ётаверди. Учинчи кун бобонинг ўғли Собир келди. Йиғидан ўзини тўхтаётган. Отасининг жони узилиб, неча кундан бери дала-дидда ётгани алам қилди. "Нега ҳар кун хабарлашмадим" деб ич-ичидан бўзлади...

Сотим бобони дафн этишди. Ит ҳам одамлар оқимидан олисроқда қабристонга борди. Ҳамма изига қайтди. Ит янги қабр ёнига чўкди. Собир бешинчи кун мазор бошига чўкди. Ит қабрга бошини қўйиб ўлиб ётарди...

— Наҳотки, — дедим.
— Рост! Бу бўлган воқеа, — деди улар...

Менгор Олломурадов.

ЗИЛГА АЙЛАНГАН ҲАЗИЛ

Оила аҳли сира ҳам қутилмаган хушбаҳардан тамоман гангиб қолди. Севинч, ҳаяжон ва айни маҳалда йўғ-э, деган гумонлар қоришиб вужудларни ларзага солди.

Тандирдан нон узатган онанинг оёқларида мадор қолмади. Қалтираб, ерга ўтирди. Азоб-уқубатлар, нохуш воқеалар гирдобда фарқ бўлавериб, дийдалари қотиб кетган ота ҳассасига қаттиқроқ таянди. Қўзларида халқаланган ёш ажинлар фариб қилган юзларида думалай бошлади. "Қаҳрамонларча ҳалок бўлди" деган қора хатдан сўнг суюклиси хотирасига ўрнатилган ёдгорлик пойига гулдасталар қўйиб келаётган садоқатли маҳбубанинг юраги кўксини ёриб чиққудек тилиричилай бошлади. Чехраларида қувонч балқиган қўни-қўшиллар зумда ҳовлини, кўчани тўлдирди. Болажонларнинг шодон овозлари оламни тўтиб кетди: ажажонимиз тирилиб келяпти-и, суюнчи-и-и...

Бундан неча йил олдин ҳалок бўлган жангчи эса ҳадеганда кўриниш беравермайди. Вакт қотиб қолгандек, одамлар бир-бирларига таҳлиқлаб қарашиб, "нимага, нега бундай бўляпти" дея сўзсиз сўроққа тутишади. "Ҳайратлар дахлатли қўрқувга айланиб, нигоҳлардан вужудларга кўчади. Ҳаммаси аён..."

Хонадондан йўғи овози эшитила бошлади. Энди... энди овна бошлаган қалб яралари аёвсиз тирналган, ўқсиз дийдалар оёқлар остига олиб эзилган эди. Улкан мотамгоҳга айланган маҳалла аҳлининг эгилган бошларини қанчалар изтироблар қуршаганлиги, армонлар ўртаганлигини болалар ҳали тўлиқ ҳис қилишолмасди. Улар кўчаларида ноҳосдан пайдо бўлиб, суюнчи илпидида "ҳазил хабар"ни таркатган, ўзи эса зумда гоийб бўлган нотаниш одамнинг қиёфасини эслашарди. Ҳазил ҳам шунақа бўладими, деб афсус чекишарди.

Эрта тонгда ўша хонадондан чиндан-да нохуш товуш эшитилди. Овоз бутун борлиқнинг ёқасидан тўтиб олиб, аёвсиз силкитарди, ояно-о-о-о-и...

Ўқтам ҚУРБОНОВ

УЧРАШУВ

Рашид Самарқанда университетда ўқиди. Қашқардаёқ Урол билан қалин дўст бўлиб келди. Иккови курсдош.

1975 йили улар университетни тугаллашди. Рашид ўз юртига Сурхондарёнинг Жарқўрғонига келди. Урол Шахрисабзга йўл олди. Орадан йиллар ўтди. Бориш-келиш тўхтади. Сўнг хатлар ҳам ёзилмай қўйди. Кейин жимлик... Бир-бирларидан беҳабар... Йиллар шамолдай елди. Иккови икки юртда ҳаётнинг шиддатли оқимида қўшилиб кетди. Тўрмуш ташвишлари уларни кўз очмишга қўймасди. Дунёнинг ғайбалари қўйлагандан қўлайди. Урол Рашидни эсидан ҳам чиқариб юборди. Кейин-кейин Рашид деган исм ҳам ҳаёдан узоклашди.

Орадан 25 йил ўтди... 25 йил-а? Тоғ-тоғ билан учрашмайди, одам одам билан барибир учрашади. Такдирнинг уйинини қаранг, Рашид бир врачни излаб Шахрисабзга борди. Қуёш ботай-ботай даяпти... Машинанинг олдинги бир томони тақирлаб ерга ёпишди... Асфальтга тиралиб тўхтади. Рашид роса чарчаган... устига устак... бу ҳол... Машинанинг уёғига, буёғига ўтди... Ногоҳ... рўпарадаги ҳовли танишдай. Чинор ўша... ариқ ўша... Уйнинг бўёғи бошқача, лекин ўша уй... Ё раб! Бу Уролнинг уйи!!

Рашид эшикни тақиллатди. Ана, мўъжиза... рўпарада Урол! Юзи салқинган... пешонасида ачина, сочлари оқарган... Рашид жим разм солди. Юраги ҳаприқиб дуқилляпти. Яна сабр қилди. Урол унга тикилиб:

— Хўш, хизмат! — деди.
Рашид индамай тикилиб тураверди. Бир... икки... уч дақиқалар ўтди... Уролнинг хотирасининг энг тубидаги битик ва туйғу уйғонди: "Рашид? Семисман, Рашид!"
Бир-бирларини бағриларига босишди.
Қўзларидан ёш думалади.

О. МУРДОВ

БОЗОРДА НАРХ-НАВО ҚАНДАЙ?

Шахарлар	Картошка	Сабзи	Пизэ	Бодиринг	Помидор	Гуруч	Мол гўшти	Қўй гўшти	Оғт	Тухум
Тошкент	165	75	75	375	110	550	1600	1650	73	73
Андижон	125	40	60	300	100	400	1300	1600	85	60
Наманган	110	37	48	250	75	360	1200	1600	85	58
Фарғона	145	53	85	475	115	625	1450	1850	110	62
Самарқанд	125	55	55	190	60	485	1400	1650	135	55
Жизак	150	60	45	275	90	425	1400	1550	275	60
Гулистон	130	75	47	90	80	425	1500	1700	103	65
Термиз	150	120	50	150	50	400	1200	1500	100	50
Қарши	135	55	40	325	90	450	1200	1500	53	53
Бухоро	160	50	60	300	50	425	1300	1250	95	58
Навоий	165	40	42	300	60	550	1250	1300	150	53
Урганч	160	65	70	350	60	400	1100	1100	90	48
Шуш	165	55	75	275	83	525	1200		125	58

Ушбу маълумотнома Европа Кенгашининг ТАСИС Программаси доирасида қишлоқ хўжалик маркетинг информация системаси ва экспериментал қишлоқ хўжалик улғуржи бозори проекти томонидан республика вилоятларидаги тегишли ташкилотлар билан ҳамкорликда тайёрланган.

— Мижозларнинг қўнглини тополмасак, ишимиз юришмайди, — дейди "Пахта Банк" Қашқадарё вилояти бошқарма бошлиғи Исмаил Раҳмонов.

— Шу ўринда улар билан муомала масаласига алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман. Айтилик, бизга янги мижоз ташриф буюрди. У билан муфассал суҳбатлашмиш алоҳида вақт топамиз. Келгусида ўзаро ҳамкорликда ишлаш учун қайси масалаларга эътибор берилиши кераклиги ҳақида атрафлича фикрлашиб оламиз. Хуллас, бизга иши тушиб келган мижоз идорамиздан хурсанд бўлиб чиқиб кетмагунча ҳеч биримизнинг қўнглимиз тинчмайди.

— Банк томонидан шу йилнинг ўтган ўн бир ойи мобайнида амалга оширилган ишлар ҳақида тўхталсангиз.

— Жорий йилда бир қатор ютуқлар қўлга киритилди. Масалан, банк капитали йил бошида 1095600 минг сўмни ташкил этган бўлса, декабр ҳолатига кўра ушбу миждор 1708000 минг сўмга етди. Яъни йил бошига нисбатан 64 фоизга ўсди. Ушбу натижа банкчимиз учун катта кўрсаткич ҳисобланади.

Биз кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратиб келмоқдамиз. Хусусан, 2001 йиллар давомида кичик ва ўрта бизнес субъектларига 1772,6 млн. сўм кредит ажратилди. Шундан қисқа муддатли кредитлар 1473,8 млн. сўмни, ўрта муддатли кредитлар эса 298,8 млн. сўмни ташкил қилади. Янаям анқироқ айтилган бўлса, саноат соҳасига 251,8 млн. сўм, қишлоқ хўжалигига 880 млн. сўм, савдо ва воситачилик фаолиятига 463,9 млн. сўм, қурилиш ва маъиш қизмат соҳаларини ривожлантириш учун 121,6 млн. сўм, бошқа тармоқларга эса 55,2 млн. сўмлик кредитлар ажратилди. Энг муҳими, банкчимиз томонидан кичик ва ўрта бизнес субъектларига берилган ана шу кредитлар самараси ўлароқ, вилоятимизда

да қўшимча 2144 та янги ишчи ўринлари яратилди.

Ҳалигича мижозлар орасида банкчимиз кредитларига бўлган қизиқиш тобора ортиб бораёпти. Айни пайтда банк бошқармасига кредит сўраб мурожаат қилган мижозлар

ларини камайитириш бўйича амалга оширилаётган саъй-ҳаракатларимиз амалда ўз самарасини бераёпти. Ўтказилган текширишлар натижасида 64 та корхонада бу борада тартиббузарликларга йўл қўйилгани маълум бўлди. Аниқланган камчиликлар бўйича

самараси ҳам ёмон эмас. Жумладан, жорий йилнинг 1 декабр ҳолатига кўра жамланма капитал миждор 1708 млн. сўмга, аҳолига омонатлари қолдиги эса 549,6 млн. сўмга етказилди.

Хозирги кунга келиб вилоят бўйича 7 мингга яқин мижозларга хизмат кўрсатаёпти. Шундан 2043 тасини кичик ва ўрта бизнес субъектлари ташкил этади. Бундан ташқари, 8747 нафар омонатчиларимиз ҳам бор.

Банкда иш юритиш осон эмас, албатта. Банкда ишлаш қийин ва шу билан бирга шарафли ҳамдир. Ходимларимиз бу нарсани жуда яхши ҳис қилишади. Айниқса, Махмуд Саидов, Зокир Жоңқобилов, Гулнора Қудратова, Тойир Ҳакимов, Раҳима Раҳмонова сингари билимдон, серғайрат ходимларимиз бошқаларга ўрнак бўлишарди. Улар ишдаги жонқуярликлари, мижозлар хурматини ҳаммаша ўз жойига қўйишлари билан қўнчилиқ олқишчи олишарди.

— Янги йил режалари ҳақида нима дея оласиз?

Юқорида айтганимиздай, мижозлар банк фаолиятининг асосий мезони ҳисобланади. Биз уларга кўрсатилётган банк хизматининг савияси ва самарадорлигини янада ошириб боришга ҳаракат қиламиз. Бу борада қўнғилга тугиб қўйган режаларимиз кўп. Эътибор қилган бўлсангиз, идорамиз пештоқда "Халқимиз, миллатимиз дардида дармон бўлайлик" деган пурмаёно ёзувлар битилган. Бу гаплар барчамизнинг дилимизга муҳрлангандир. Бизнинг энг олий мақсадимиз ҳам ана шундан иборат.

Сўхбатдош:
Бозор ЭРҚОРОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" муҳбири.



Навоий вилояти Навоий туманидаги С.Жўраев ширкат хўжалиги худудида "Ситора" савдо маркази ишга туширилди. Ушбу савдо маркази 12 минг аҳолига хизмат қилади.

СУРАТЛАРДА: 1. сотувчи Дилором Эргашева харидорга хизмат кўрсатмоқда. 2. Савдо марказининг умумий кўриниши.

Б.АҚРОМОВ олган суратлар.

ШУНИСИГА КЕЛГАНДА ОҒРИНМАНГ

Дилшод Ражабов яхши ниятлар билан "Икарус" русумли автобусни ижарасига олди. У ёқ-бу ёғини созлаб, техник кўрикдан ўтказди.

Салонини ҳам ораста ва шинам қилиб безатди. 20 АВ 299 давлат рақамли автобусини "Дўстлик" хусусий корхонасига қарашли қилиб ҳужжатлаштирди. Аниқроғи, ўша корхона билан меҳнат шартномаси тўзиб, ишга киришди. Бирок, бир нарсасига келганда ишни чала қилди. У Ўзбекистон автоомбил ва дарё транспорт агентлигининг Бухоро вилоят бўлимининг лицензия олишга келганда оғринди.

"Фалон пул тўлайманми, ишлашверайчи, балки пайкашмас" ўйлади у. Бирок, "Икарус" жонивор игнаидики, уни пайкашмас... Бухородан Тошкент томонга автобусини йўловчиларга тўлдириб олиб кетаётганида уни Давлат автоомбил назорати ҳамда агентлигининг Бухоро вилоят худудий бўлими ходимлари Насрулло Раҳматов ва Мухта-до Ражабовлар тўхтатишди.

Ҳайдовчи мулазм бўлди. Турли баҳоналари ўтмади-да!.. Унга қонуний ишлаш талаблари яхшилаб тушунтирилган, теъдда лицензия олишга сўз берди.

Ишқилиб, Дилшод Ражабов сўзида турсин-да, йўқса қонунга асосан жазоланиши

тайин.

"Бухоро – Галаосиё" йўналишида йўловчи ташиш билан шуғулланиб келган Рашид Саидов ҳам кўпдан буюн тадбиркорлик тўғрисидаги қонун талабларини қўпол равишда бузиб келаётганини англа-римкан?

Давлат рақами 20 А 41-96 бўлган "Мазда" русумли микроавтобусини агентлик ходимлари тўхтатишганда

ТААССУФ

лицензиясини кўрсатолмай ер чиқиб қолди. У ҳокимият-дан рўхсатнома (тадбиркор-лик фаолияти билан шуғул-ланиш тўғрисида гувоҳно-ма) олиб, солиқ инспекция-сига вақтида даромад соли-гини ўтлаб турсам бўлди-да, деб ҳисоблаган бўлса ке-рак...

Шахсий машинасида аҳолига транспорт хизмати кўрсатиб юрган ҳайдовчи Фани Раҳимов "қўза кунда эмас, кунда синида", деган мақолани ёнгутган ёки эшит-маган кўринади. Йўқса, у қонундан хабардор бўлиши керак, чунки у – тахрибали ҳайдовчи. Бирок, давлат ра-қами 20 А 13-49 бўлган "ГАЗ-53" русумли юк авто-мобиладан анчадан буюн ли-цензиясиз тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланар экан. Фани Раҳимовни ҳам агентлик идорасига тақлиф

қилишга тўғри келди. Энди унинг қонуний асосда ишла-ши аниқ.

"ЗИЛ-138" русумли 20 Г 72-13 давлат рақамли юк автомо-били ҳайдовчиси Темур Фай-зиевнинг лицензиясиз халқа-ро йўналишларга ҳам чиқиб юрганлиги гоят таажжубла-нарли. У "Бухоро – Тошкент" йўналишида юк олиб кетаёт-ганда тўхтатилди.

Бундай мисолларни агентлигининг Бухоро вилоя-ти ходимлари иш фаолияти-дан қўллаб келтириш мум-кин. Улар қонунбузарларга қарши муросасиз кураш олиб бормоқдалар. Жой-ларда йўловчи ва юк ташиш хизматини лицензиялаш бора-сида атрафлича тушун-тиришмоқда. Қоидабузар-ликларни аниқлаш юзаси-дан мунтазам равишда қўшма рейдлар ташкил этиб, унинг натижаларини маҳаллий оммавий-ахборот воситаларида эълон қилиб бормоқдалар.

Сўзимиз сўнггида авто-транспортда хизмат кўрса-тиш соҳасида тадбиркорлик фаолияти билан шуғуллана-ётган ва шуғулланишни ис-таганларга "лицензия олишга келганда оғрин-манг", деймиз. Ана шунда қўнғил тинч ва хотиржам ишлайсиз. Топганингизда барака бўлади.

Обид СЎФИХОНОВ

ДУНЁ МОМОНИНГ ТИЛАГИ

Яккабоғ туманидаги пурвиқор тоғлар билан ўралган "Тутак" қишлоғида уч асрни кўрган табарруқ онахон Дунё мома Умарова яшайди. Онахон 103 ёшга етган бўлсаларда ҳамон тетик, бардам.

Беш қиз ва икки ўғилни оқ ювиб, оқ тараб воёга етказдим, — деди мома "Туркистон-пресс" муҳбирига. Худого шукур, фар-зандларини барчаси мўмин-қобил, оқил, элнинг олди бўлиб яшамоқдалар. Юздан ошиб невара, чевара, звараларим бор.

Момонинг айтишича, у субҳи содиқда қўй ва эчкиларини олиб Ҳисор тоғи этакла-зваралари билан чиқиб кетади. У тиниб тинчмайди қўй жунини йиғириб, бўёқлари қўзни олувчи шунақа чиройли ғиламлар тўқийдики ҳамма ҳавас қилади. — Президентимизга раҳмат — келаётган йилни биз қарияларни қадрлаб йили деб эълон қилдилар. Очиги, бу гапни эшитиб қувондим, илоҳим халқ отаси соғ-омон бўлсинлар. Бизнинг ёшимизга етиб юрсиналар, Дорилмомон қунар келганига шукур.

"Туркистон-пресс"

ҲУКУҚ

ҚОНУННИ УНУТГАН БОҒБОНЛАР

Хонқа туман прокуратура хўжалиги тизимида юз бераётган бир қанча қонунбузарликларни аниқлаб тегишли чора-лар кўрди.

Қўпгина фуқароларнинг ўзлари кўра билд туриб қонунни бузишмоқда, — деди туман про-курори Шухрат Абдалниязов "Туркистон-пресс" муҳбирига. — Туман хўжалиқларида ўртача ҳар бир гектар боғ учун 226 минг сўм, тоқзорлар учун ҳар гекта-рига 245 минг сўмдан ижара ҳақи белгиланган. Бирок қўнчи-лик ижарачилар шартномага ҳилоф равишда ижара ҳақини тўламапти. Масалан, 42 нафар фуқаронинг Йўлдош Охунбобо-ев номли ширкат хўжалигидан боғ ва тоқзорни 1999 йил ижа-раси бўйича 2 миллион 628 минг сўм қарзи бор.

Бундан ташқари ижарачи-лар 9 миллион 600 минг сўмлик ўтган йилги ижара ҳақининг атиги 15,9 фоизини тўлаган ҳолос.

Прокүрорнинг айтишича, ижараси олувчилар ижараси беришчи томонидан бир неча бор ёзма равишда оғохланти-рилган бўлсада шартнома та-лабни бажармаганлар. Ма-салан, фуқаро М.Мадаминов 1999 йил 1 май кун ширкат хўжалигидан 1,7 гектар боғни 1999 йил учун 200 минг сўм, 2000 йил учун 344 минг сўм ижара ҳақи тўлаш шарти би-лан олиб, ўтган давр мобай-нида қўриқдаги икки йиллик ижара ҳақининг атиги 26 минг сўмини тўлаган ҳолос.

Айрим ижарачиларнинг "хўнари" бундан ҳам ортиқ, Яъни улар 1999 йил учун ижара ҳақини тўламаган бўлсаларда, 2000 йил учун ширкат хўжалиги томонидан тақдим қилинган ижара ҳақи тўғрисидаги шарт-номага имзо чекишни ҳам ло-зим топишмаган. Боғни эса қайтариб беришмаяпти.

— Ердан фойдаланиб фойда қўришга нобат ижара ҳақи-га келганда фирморлик қилишга инсофдан бўларми-кан, — дея сўзини давом этти-риб прокурор. — Албатта йўқ. Шунинг учун текшириш даво-мида қонун талабини ижара-чиларга тушунтирилди. Нати-жада 8 миллион 258 минг 716 сўм ижара ҳақи ва жаримларни ундириш ҳақида судга 35 та даъво аризалари киритилди.

— Мазкур даъво аризалари-нинг барчаси суднинг сайер мажлисида қўриб чиқилди ва тулиқ қаноатлантирилди, — деди сўзининг якунида Ш.Аб-далниязов.

"Туркистон-пресс"

тароқ қилганлиги фош этилди.

Ота-оналарнинг воёга етмаган фарзандлари тарбияси учун моддий ва маънавий жавобгарли-гига қаратилган қонунлар ижроси мунтазам про-күратура назоратида олинган. Ўтган даврда ўз болалари тарбияси учун нафақа (алимент) пул-ларини тўлашдан бўйин товлаб 30 нафардан ортиқ шахслар аниқланиб, уларга нисбатан те-гишли таъсир чоралари қўлланилди. 18 нафар шахс жиноий жавобгарлиққа тортилди. Болалар тарбияси учун нафақа пулларини ундириш ҳақида ўндан ортиқ даъво аризалари қўриб чиқилди. Шунингдек, болаларини қаровсиз ташлаб кетган шахсларни ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилиш ҳақида судга даъволар киритилди.

Шуни таъкидлаш жоизки, ўсмирларнинг ҳуқуқий тарбиясини яхшилаш, уларга амалда-ги қонунлар, Президентимизнинг Фармонла-ри, Ҳукумат қарорларини кенг тушунтириб бо-риш, ўқувчилар ҳуқуқий саводхонлигини оши-риш келажақда бутун жамиятда ҳуқуқий мада-ниятни шакллантиришнинг асосий мезони-дир. Бу масалалар туманлароқ прокүратура доимий диққат ва эътибор бериб келмоқда. Туман мактаб ўқувчилари ва ишчи ёшлари

билан "Сиз қонун-ни биласизми?", "Қонун ва ёшлар", "Ёшлар ўртасида диний экстре-мизм ва терро-ризм гоаярига қарши кураш", "Ҳуқуқ ва ҳаёт" каби мавзуларда

савол-жавоб кечалари, давра сўхбатлари, ви-кториналар ҳамда очик дарслар ўтказилмоқда.

Воёга етмаганларни диний экстремизм, фун-даментализм ва маънавийтизмга ёт бўлган тур-ли оқиллар таъсиридан ҳимоя қилишга алоҳида ўрин берилмоқда. Текширишлар шуни кўрсат-моқдаки, айрим диний экстремистик оқимлар намоёндалари ёшларни, айниқса, қизларни "эс-кича илмга", "диний сабоқларга" ўргатиш баҳо-насида "Ваҳобийлик" ва "Ҳизбут-таҳрир" оқи-малари домига тортишга уринганлар. Бу ҳолатлар маҳаллаларда кен

(Боши 1-бетда)

-Мен ўзимни бахтли инсонлар сирасига қўшсам бўлади. Чунки, мен театр санъатининг буюк даргаларидан таълим олганман. Булар Маннон Уйгур, Абдор Хидоятлов, Етим Бобоход, Олим Хўжаев ва Шукр Бурхонлардир. Ана шу инсонлар заҳмати ва берган ўғитлари менинг театр ва кинода ўз ўрнини топиб, халқимиз олқишига сазовор бўлишимга сабаб бўлган.

Илк ролимни эса, 1939 йилда раҳматли Абдор Хидоятлов каламига мансуб "Аваз" спектаклида ижро этганман.

-Ижодий ҳаётингизда кўп бора кийинчиларга дуч келган бўлсангиз керак?

-Албатта, ҳаётда нималар бўлмайди дейсиз... Мисол учун, иккинчи жаҳон уруши йилларини олайлик. 1941 йилда мени ҳарбий комиссариат Россиядан кўчириб келтирилган авиация заводида хизматга жўнатганди. Бу завод ҳозирги Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг илк куртағи эди, десам, адашмасам керак. Аммо, ўша йилларда театримизнинг директори бўлиб ишлаган Сора Эшон-Тўраева менинг хизматга олинишимга қаттиқ қаршилик қилиб, театрда қолишимга қатта ёрдам бергандилар. Ким билсин, агар ўшанда мен театрни тарк этганимда, бўлган эълнинг назаридида санъаткор бўла олмасдим?

-Мушаккиллик сизнинг ижодингизда қандай янгиликлар олиб келди?

-Истиқлол менинг ижодимда шунчалик улкан ўзгаришлар яратдики, уларнинг қай бирини айтишга хайронман. Аввало, азалий қадриятларимизнинг тиклангани, қатагон даврида ноҳақ қатлиомга учраган минглаб ватандошларимизнинг оқланиб, адолат-

САҲНА ФИДОЙИСИ

нинг қарор топганлиги, ўзалигимизга, ўз овозимизга эга бўлиб бораётганимиз мени беҳад қувонтиради. Энди,



Бугун-чи, мен театр ва кино санъатининг ҳозирги кунда эркин тарзда ривожланиб бораётганлигини кўриб, истиқлолга, шу истиқлолни берган азиз Юртбошимизга қўл-қўл қилгим келади. Амир Темур-у Жалолiddин Манғубердиларга бағишланган видеофильмларнинг суратга олинишини Истиқлолдан аввал биз тасаввур ҳам этолмасдик, ахир. Менинг назаримда, истиқлол биларга, энг аввало, мана шуларни берди. Миллий руҳ, миллий тафаккур юритиш имкониятини, мафкуравий ўйғунлигини ато этди.

-Рус драматурги С.Алешин "Тоғмошбин бўлиш учун ҳам талант керак" деган экан. Сиз бугунги замон тоғмошбинининг савияси ҳақида нималар дея olasiz?

-Дарҳақиқат, актёрнинг машқуриги тоғмошбин билан, унинг олқишлари билан ўлчанари. Агар бугунги давр

лар сценарийси ҳам Москвадан русча вариантда тасдиқлангач, ўзбекчага ўғиришга рухсат бериларди.

лол бизларга, энг аввало, мана шуларни берди. Миллий руҳ, миллий тафаккур юритиш имкониятини, мафкуравий ўйғунлигини ато этди.

-Рус драматурги С.Алешин "Тоғмошбин бўлиш учун ҳам талант керак" деган экан. Сиз бугунги замон тоғмошбинининг савияси ҳақида нималар дея olasiz?

-Дарҳақиқат, актёрнинг машқуриги тоғмошбин билан, унинг олқишлари билан ўлчанари. Агар бугунги давр

тоғмошбинининг савияси замон руҳи билан ҳамнафас тарзда ўсиб бораётганлиги, десам, янглишмаган бўламан. Эътибор беринг, Андижон вилоятининг Избоскан туманида ижодий сафарда бўлганимизда (А.Қаҳорнинг "Шохи сўзана"си намойиш этилганди), залнинг ичига тоғмошбин сўғилган кетгандан, ташқарида, иккита юк машинасини бирлаштириб, саҳна қурган ва ўша мўъжазгина саҳнада мингдан ортиқ тоғмошбинга ўз санъатимизни намойиш қилгандик. Аммо, бугунги кунда баъзи бир ёшларимизда театрга нисбатан меҳрнинг сўниб бораётганини кўриб, баъзан жуда қаттиқ ранжийман. Уларнинг енгилтақликлари, тафаккурини бойитиб, фикр юритишга ундайдиган саҳна асарларидан кўра Габриелнинг олди-қолди, ур-сур фильмларига кўпроқ берилиб кетганлари мени чўқур ўйга толдиради. Айрим ёшларимиз фарб таъсирига берилиб, қизлар ўзбекона шарм-ҳаёни, йигитлар эса ор-номус ва мардлик туйғуларини унутиб қўйишмаяптимики?

-Сиз кино ва театр саҳнасида олтимиш беш йилдан бери ижод қилиб келатган заҳардасан санъаткор сифатида бугунги кун актёри қандай бўлиши керак деб ҳисоблайсиз?

-Актёр ҳақида сирли бўлмоғи лозим! У саҳнага чиққанида, ҳақиқий Эдип бўлсин, у саҳнага чиққанида ҳақиқий Отелло бўлсин, аммо, энг аввало, инсон кадр-қимматини тушунадиган, замон билан ҳамқадам юрвчи, ўз санъатини илоҳий неъмат билиб, арзон баҳога олишмайдиган одам бўлиши керак. У шундай шахс бўлсинки, бошқалар ундан ибрат олсин!

-Мазмунли суҳбатингиз учун катта раҳмат!

Суҳбатдош: Ҳасан ТОШҲУЖАЕВ.



Болалар... Улар бизнинг келажагимиз, ҳаётимиз, орзу-армонларимиз. Уларга жонини фидо қилган, ҳаёт-мамотини баҳшида этганларни эзгулик элчилари дегимиз келади. Шахлохон Тошматов ва умрини болаларга бағишлаган инсон. Кўп йиллардан бери уларнинг тарбиясига жон фидо қилади. Айниқса, ўқувчилар дарсдан бўш вақтларини Шахлохон билан жуда қувноқ ўтказишади.

Ф.АБДУРАСУЛОВ олган сурат.

МАЪНАВИЯТ

ФОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

АКСЕЛСНИНГ Тошкентдаги ваколатхонасида инглиз тилини фаол ўргатуви ташкилот ва ўқитувчиларни мукофотлаш дастури бўйича 2001 йилда Фалиблар аниқланди, ўрта махсус таълим муассасалари ҳамда мутахассисларни тақдирлаш маросими бўлиб ўтди.

Ушбу дастурни амалга оширишдан қўлланган мақсаднинг тили ўқитувчиларнинг касбий малакасини ошириш, янги педагогик технологияларни амалиётга жорий этишга қўмаклашишдан иборат.

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги С.Ғуломов таъдбирда сўзга чиқиб, мамлакатимизда таълим соҳасида рўй бераётган ижобий ўзгаришлар ривожланган хорижий давлатларда катта қизиқиш уйғотаётганини қайд этди. Хусусан, АҚШнинг Таълим ва тил ўрганиш бўйича ҳамкорлик ташкилоти - АКСЕЛС Уэбстер Олий ва ўрта махсус таълим, Халқ таълими вазирликлари билан ҳамкорликда талай дастурларни муваффақиятли амалга оширмоқда.

Дастур иштирокчилари ўзининг педагогик маҳорати, ўқитиш жараёнида янгиликларни қўллаш олиш қобилияти билан боғлиқ мезонлар асосида сараланади. Бунда мактабларни ўқув-ўқитиш дарсликлари, техникавий воситалар билан таъминлаш, шунингдек, муаллимларга АҚШда малака ошириш имконияти кўзда тутилади.

Таъдбирда фалиб ўқитувчилар, шунингдек, таълим жараёнида таъминлаштиришда фаол иштирок этаётган бир қатор мактаб, лицей ва гимназияларга компьютер, ўқув-техника воситалари ва дарсликлар тўхфа этилди.

(ЎЗА)

СПОРТ ОЛАМИДА

ХАЙР, "МАЛИКА", АССАЛОМ, "ҚИРОЛ"!

2001 йилнинг сўнги ойида Жиззах шаҳри иккита нуфузли мусобақаларни ўтказиш учун танланди.

Дастлаб вилоят марказидаги олимпия заҳиралари коллежида мамлакатимизнинг енгил атлетикачилари тўпланиши. Ўзбекистон Республикаси Президенти девонининг ташаббуси билан биринчи марта уюштирилган мазкур беллашувлар баҳамини қўқиб олишнинг тўққиз йиллигига бағишланди. Уч юз нафардан кўпроқ спортчилар "Малика" деб эъзозлаб келинётган енгил атлетиканинг ўнги тури бўйича ўз маҳоратларини намойиш этишди. Умуманам ҳисобидидаги фалиблар Тошкент шаҳрининг терма жамоасига насиб қилди. Шоҳсанга шунингдек, Тошкент ва Самарқанд вилоятларининг вақиллари ҳам кўтарилиши.

Шаҳар ва қишлоқда спортнинг оммавийлашишига хизмат қилган мусобақалар бундан бундананавий тарзда Жиззахда ўтказиб борилиши мақсадга мувофиқ, деган фикрга келинди. Енгил атлетикачиларни қўзғатқч, мезонлар боксчиларни гуллар билан қарши олишди. Олимпия заҳиралари коллежида ўрнатилган ринг узра яна Ўзбекистон мадҳияси янграб, бокс бўйича мамлакат ўннинчи чемпионатининг мurosаси бахслари бошланаётганидан дарак берди. Шунинг таъкидлаш берарки, "чарм қўлқоп" усталарининг бахси Жиззах шаҳрида кичирки марта бўлиб ўтди.

Ўзбекистон боксининг юлдузлари - Сергей Михайлов, Рустам Саидов, Лазизбек Зокиров, Тўлқин Турғонов, Шерзод Хусанов, Ўткирбек Хайдаров, Темур Чўпаков сингари спортчиларнинг ҳозир бўлгани мусобақаларга алоҳида фойда бағишланди. Бир оз ўттиз нафар боксчи, кўра нафардан эиёб ҳакамлар, кўлаб тоғмошбинлар ҳозир бўлган миллий чемпионатини ахёйиб воқеа билан бошладилар. Спорт мажмуида Ўзбекистоннинг турт марта чемпион Дилшод Каримовни мураббийлик ишига, оқсак унвонга икки марта сазовор деб тоғилган Аскар Султоновни профессионал боксга кузатиш маросими ташкиллаштирилди. Спортчиларимизга Жиззах вилояти ҳокимининг, шунингдек, маҳаллий бокс федерациясининг қимматбаҳо совғалари тоғирилди.

Кейин эса ринг "чарм қўлқоп" усталари ихтиёрига берилди. Қарийб бир ҳафта давом этган чемпионатда қуйидаги спортчилар ўз вақтларида Ўзбекистоннинг 2001 йилги чемпиони деб тоғилди: Тўлашбой Дониёров (Наманган), Равақат Эралиев, Дилшод Махмудов, Шерзод Хусанов (Фаргона вилояти), Бахит Сарсенбаев, Сирохиддин Навимов, Икром Бердиев, Рустам Саидов (Тошкент вилояти), Бехзод Хидиров (Тошкент шаҳри), Ўткирбек Хайдаров, Сергей Михайлов (Андижон вилояти), Жаҳонгир Сувоноклов (Жиззах).

Пойтахт вилояти боксчилари яқиний ҳисобда тўртта олтин, иккита кумуш ва тўртта бронза медалини қўлга киритишди. Фарғоналиклар тўққизта, андижонликларда етти медал таъминлаган. Қўчликлар сафида мезонлар ҳам бор.

Жиззах вилояти ҳокимлиги, чемпионатнинг бош ҳоимийси "ЎзЭксайд" Ўзбекистон - Америка қўша корхонаси, шунингдек, давлат мулкни бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бошқармаси, "Бахмалшароб" ва "Фаллолшароб" ҳиссдорлик жамиятлари, Фаллолрол паррандачилик корхонаси, "Восток-ЛТД", "Карбонат", "Сюрприз" кўп тармоқли ишлаб чиқариш корхоналари таъсис этган махсус совғалар Ўзбекистон чемпионатининг совридорларига тоғирилди. Қўч етти нафар лауреат Ўзбекистон Республикаси Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, республика Бокс федерациясининг дипломлари ва эсдалик тўхфаларини ҳам олди.

Финал "жанг" ларидан кейин ўтказилган сўров натижаларига қўра, Жиззахлик Ўткир Соитов "Келажаги порлоқ спортчи", халқаро тоғмошбон спорт усталари - тошкентлик Рустам Саидов ва андижонлик Ўткирбек Хайдаров "Чемпионатнинг энг яхши боксчилари" деб тоғилди.

Ўзбайжон пойтахтида ёшлар ўртасида ўтказилган навбатдаги жаҳон чемпионатида пахтакорлик Қамрон Қосимов фахрли 2-ўринни эгаллаган эди. Ўзбекистон чемпионатининг ёшлар маросимида кумуш медалнинг эгаси ҳам шарафланди. Иктидорли ёш боксчи Жиззах вилояти ҳокимининг махсус совғаси - рангли теле-визорни қабул қилиб олди.

Раҳматулла ЮНУСОВ, "Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

ООО "Экспресс-реклама" тугатилади. Давлолар Эълон босилган кундан бошлаб бир ой давомида 226-63-83 телефонлари орқали қабул қилинади.

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туманидаги ЧААТ "Рихиев Хайитулло Қудратович" номига берилган думалоқ муҳр ва тамга йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек туманидаги "Janub-Shimol" масъулияти чекланган жамият шаклидаги кичик корхона тугатилади. Давлолар Эълон босилган кундан бошлаб икки ой давомида қабул қилинади. Манзил: Паркент кўчаси, 49-уй. Тел.: 46-61-31.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги жамоаси Қашқадар вилояти Пахта уруғчилиги бирлашмаси раиси Келдиёр САОДТОВНИнг вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқин-ларига чўқур таъзия изҳор этади.

Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг республика Пахта уруғчилиги бошқармаси жамоаси Қашқадар вилояти Пахта уруғчилиги бирлашмаси раиси Келдиёр САОДТОВНИнг вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва қариндош-уруғларига чўқур ҳамдардлиқ билдиради.

КЕЛИНГ, БИР ҚИЛИШАЙЛИК

МУҲИДДИН ҚИЗИҚ НИМА ДЕЙДИ?

Икки оғайни суҳбатлашпти: -Фарзандлар нечта бўлди?

-Ўнча.

-Отанга раҳмат. Нечтаси ўғил, нечтаси қиз?

-Бештаси ўғил, бештаси қиз.

Ўзингизча-чи?

-Сақизта.

-Ие, анавини қаранг, бадавлат экансиз. Нечтаси ўғил, нечтаси қиз?

-Каттаси Фотима-Зухра, қолганлари қиз.

Қурбон шилким Москвага бориб, сартарошхонага кириб қолибди.

-Мўйловни гажак қилиб қўй, - дебди.

-Хўп бўлади, - дебди сартарош, - қўлини қўқсига қўйиб, - Мўйловингизни гажакнинг юқорига қаратиб қўйми ёки пастга?

-Қайси бирига қизлар кўпроқ қарайди? - сўрабди Қурбон қарайди.

-Гагажи юқорига қараган бўлса, сочи олтинранглр қарайди. Пастга қараган бўлса, сочи қора қизлар қарайди.

-Бўлмаса, - дебди Қурбон шилким, - ўзимизнинг қўқонача қилиб, биттасини юқорига, биттасини пастга қаратиб қўйвер.

Эшмат билан Тошмат иккита бригадани бошқарар экан. Эшматнинг ишлари расво бўлсаем, раиснинг оғиздан тушмас экан.

-Эшматвийнинг ишлари жуда унчалик бўлмасаям, аммо унинг одамгарчилиги яхши. Фаол ишни қотириб қўймаган, лекин катталар олдига ўзини тутиши, одоби мактовга лойиқ. Бирок, Тошматвий режани (плани) дўндириб қўйдим, деб гердайиб юраредди. На муомалани билди, на келди-кетдини. Бунақа эмас-да, энди...

Охири Тошмат Эшматга қўнглини очибди:

-Хеч раисга маъқул келмайман-да. Плани баҳариб қўйсам ҳам, ёқмайман. Бунақада ишлаб бўладими? Аммо, сен плани баҳармасанг ҳам мактаганимактаган.

-Бу раисимизнинг уйига ҳеч дастурхон қилиб борганимсан? - сўрабди Эшмат.

-Йўқ.

-Унда бирорта қўйми, молми, эчкими олиб бориб, раиснинг оёғига боғлаб кел.

Эшматнинг маслаҳатига амал қилган Тошмат раиснинг уйига бир эчки ташлаб келибди. Эртасига раис гапирарётганимиш:

-Мана, Тошматвий ҳам танқиддан тўғри ҳулоса чиқариб, ишларини ўнглаб юборди. Яхши, ўсиш бор.

Эшмат Тошматни туртармиш:

-Ана эшит, сенинг эчкинг гапиряпти.

Мухтор СУЛАЙМОНОВ тайёрлади.

"ДОЛЛАР" ОПЕРАЦИЯСИ

Давлат тижоратчи ўз дўконидан чиқиб кетаётган бой-ваччанамо кимсанинг чўнтағидан бир даста доллар тушиб қолганига қўзи тушиди-да шоша-пиша пештахта оша сакраб ўтди. Пуллари энди олаётган эдиямки, қандайдир нотаниш кириб, уни саволга тутди:

-Ие, долларми, кимники, қанча экан?

-Ўзимники, - деди у қўполлик билан ва бу ортиқча ғувоҳдан гинжиганича жойига қайтди.

Шу пайт халиги бойвачча ховлиқанича югуриб кириб, ташвишли қиёфада: "Икки минг долларимни тушириб қўйибман, мабодо топиб олмадирингми?", дея сўради.

Давлат пулни чиқариб бермоқчи бўлди-ю, бироқ, ёнидаги одамнинг индамай турганини кўриб, "йўқ" маъносиде кескин бош чайкади.

-Ўхў, икки минг доллар - катта бойлик! - тилга кирди ўттиз ёшлардаги "ғувоҳ" дўконни бойвачча бетақатлик билан тарк этгач, - Шунча пулни яширмоқчимизсиз, ҳозир милиция чақираман. - У худди кетаётган сингари эшик тарафга бир неча қадам ташлаганди Давлат яна пештахта ҳатлаб бориб йўлини тўсди.

-Келинг, келишайлик, мана сизга 500 доллар, шарт шуки, сир уртамизда қолади, - деди Давлат бешта эгалликни дастидан ажратиб унга узатаркан. Ёнидаги одам ўзини бироз ўйлаганга солди-да, сўнгра жавоб қайтарди:

-Майли, розиман, лекин, доллар олмайман, уни алмаштириш ташвиши кўп, 500 минг сўм чўзасиз, биздақаларга ўзимизникиям бўлаверарди, - дея ҳазиллаган бўлди.

-Менда ҳозир унча пул йўқ, топширишга тайёрлаб қўйган 200 минг сўмим бор, холос. Хоҳласангиз, ёнига соткам билан қожан-камни ҳам қўшиб бераман, - деди Давлат яна биров кириб қолишдан ҳадисираб.

"Ғувоҳ" энди унча таранг қилиб ўтирмасдан қозғога ўралган 200 минг сўм, уяли телефон ва чарм куртани олди-да, зудлик билан қорасини ўчирди.

Ўзича бир зумда бойиб кетган Давлатбойнинг хурсандчилиги узокча бормайди. У долларларнинг бир қисмини алмашлагга олиб чиққанида уларнинг барчаси қалбакилиги ошқор бўлиб, махсус уюштирилган бу "доллар" операцияси ўзига қанчалик

ВОАЖАБ!

кимматга тушганини англаётган, аламига чидай олмай долбаб юборди. Бу пайти Давлатни боғлаб чўв тушириб кетган икки ҳамтовок шаҳарнинг бир четиде ўз режалари муваффақиятли амалга ошганилигини нишонлаётган эдилар.

ЎЗИНИ ЮТҚАЗГАН ҚИМОРБОЗ

Ҳали йигирма бир йиллик "фаолияти"да бирданига бунча катта пулни бой бермаган Қўйсин чангак ўзини қўйгани жой тополмай қолди.

-Энди ўзини тикаман, - деди у алам ва зарда билан. Ёнида ўтирганлар масҳара оҳангиде қўлиб юбордилар.

-Сени бошимга ураманим, бу ёғи вақт ҳам ярим тунга яқинлашди, - тўнгиллади рақиб Бойкул ғирром даста-даст пуллари рўмолга тутар экан.

-Охириги кўп, агар яна ютмасам умрбод хизматини қиламан, қўлинг бўламан.

Чангакинг жон ағичида айтган бу гапини шу ерда ўтирган қайфи тарақ чўталчилар қўллаб-қувватладилар ва ғолибдан картани қайта сузишни талаб этдилар. Уларни Қўйсиннинг ўлган-қолгани қизиқтирмас, аксинча, ўйиндан ўзларига тушадиган тўрт-беш сўм пул ҳамда текин томоша керак эди. Хуллас, "хўкиз ўлсин, гўшт қўямасин!"

Ниҳоят, карта яна тарқатилди, барчанинг нигоҳи ўртага қадалди. Лекин, Қўйсиндан омад шу кунни қатъиян юз ўғирди: у ўзининг Бойкул ғирромга бой бериб қўйди. Чангак учун бу ўйиндан-да баттар эди. Яхияям, Бойкул ўйин охирида бу ҳақда ҳеч жойда гапирмаслик шарти билан бундай тирик "ютук"дан воз кечди ва бир қўлтиқ пул билан уйига жўнади.

Аммо, сир сақлашга келишилганга қарамадан бу хабар эртасигаёқ хаммаёқга тарқалиб кетди. Қиморбозликнинг бошидан кириб, охиридан чиққанлардан бири бу ҳодисани менга сўзлаб берар экан: "Бор мол-мулкни, уй-жойини, ҳатто, хотинини картага тикканларни биламан, бироқ, қиморда ўзида ютқазганини кўрмаганим", дея ёқа ушлади. Қўйсин чангак эса иснод исхонжасида оиласи билан қишлоқдан бутунлай бош олиб чиқиб кетди.

Бердиёр ЖУМАЕВ

натқашлари ижобий баҳоланиб яқинда бу жамоага "Халқ театри" унвони берилди.

ШОИР ИЖОДИГА БАҒИШЛАНДИ

Республика қўзи оғизлар кутубхонасида эл ардоғидидаги шоир Эркин Воҳидов таваллудининг 65 йиллигига бағишланб "Шеър азиз олам аро" деб номланган шеърят кечаси ўтказилди.

Кечада кутубхона директори ўринбосари Фозилжон Орипов жаҳонгашта шоирнинг серқирра ижоди ҳақида тўққинлашиб гапирди. Шунингдек, кечада қўзи оғизлар мактаби ўқувчилари шоирнинг шеърларидан намуналар ўқидилар. Кеча иштирокчилари Эркин Воҳидовнинг мавжуд китоблари асосида ташкил этилган "Китоб - беминнат ҳазинадир" деб номланган кўргазма билан яқиндан танишдилар.

ХОТИРА

А.Қодирий номидаги Навоий вилоят илмий универсал кутубхонасида шоира ва давлат арбоби Нодирбеғим таваллудининг 210 йиллигига бағишлаб "Шоира хотираси мангу яшайди" деб номланган бадиий кеча ўтказилди.

Тадбир илмий универсал кутубхона ва Навоий шаҳар болалар ва ўсмирлар халқ ижодиёти уйи маъмурияти ҳамкорлигида ўтказилди. Вилоят кутубхонаси директори Ихтиёр Ҳамроев сўзга чиқиб шоиранинг ҳаёти ва ижоди ҳақида маъруза қилди. Фаол китобхонлар томонидан махсус тайёрланган дастур кеча иштирокчиларининг олқишларига сазовор бўлди. Кечада Навоий санъат коллежи, Халқ ижодиёти илмий услубият вилоят Маркази ва Марказий кутубхонадан вақиллар иштирок этдилар.

Садбархон ЖўРАЕВА

НАПОЛЕОННИ ЗАҲАРЛАШГАНМИ?

Страсбург суд-медицина институтининг икки нафар малакали экспертлари Наполеон Бонапарт вафотидан сўнг қирқиб олинган соч қолдиқларини ўрганиш жараёнида катта шов-шувга сабаб бўлган кашфиётни қўлга киритдилар: аниқланишча, соч толаларидаги за